

Gezamenlijke Europese steun voor duurzame investeringen in stadsgebieden • Gezamenlijke Europese steun voor duurzame investeringen in stadsgebieden

JESSICA

Een nieuwe vorm van EU-financiering ter bevordering van duurzame investeringen en groei in stadsgebieden

Wat is JESSICA?

JESSICA staat voor **Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas** (gezamenlijke Europese steun voor duurzame investeringen in stadsgebieden). Het is een initiatief dat wordt opgezet door de Europese Commissie en de Europese Investeringsbank (EIB), in samenwerking met de Ontwikkelingsbank van de Raad van Europa (CEB). Er worden nieuwe procedures opgezet op grond waarvan lidstaten de optie krijgen om een deel van hun EU-subsidies, hun zogeheten Structuurfondsen, te gebruiken voor terugvorderbare investeringssteun aan projecten die onderdeel uitmaken van een geïntegreerd plan voor duurzame stadsontwikkeling. Deze investeringen, die de vorm kunnen aannemen van kapitaal, kredieten en/of garanties, worden aan projecten toegewezen via stadsontwikkelingsfondsen en, zo nodig, dakfondsen.

Welke projectuitgaven komen in aanmerking?

De regels op grond waarvan projectuitgaven in aanmerking komen voor JESSICA zijn dezelfde als die voor de Structuurfondsen in hun totaliteit; ook hierbij dient rekening te worden gehouden met specifieke beperkingen die op nationaal niveau gelden. Behoudens voor de in de Verordeningen genoemde uitgaven die niet in aanmerking komen, (in sommige lidstaten geldt dit bijvoorbeeld voor huisvesting) kan JESSICA met inachtneming van de geldende selectiecriteria een flexibeler projectbeheer mogelijk maken, op voorwaarde dat de ondersteunde projecten onderdeel zijn van 'geïntegreerde en duurzame' stadsontwikkelingsplannen. Zo kunnen de uitgaven die niet in aanmerking komen eventueel worden opgenomen in een groter, meerdere sectoren omvattend, stedelijk project, mits er voor deze uitgaven voldoende aanvullende financiering kan worden geleverd vanuit andere particuliere of publieke bronnen.

Bij de vaststelling voor welke projecten een beroep kan worden gedaan op JESSICA is een geïntegreerde benadering noodzakelijk. JESSICA-middelen kunnen specifiek gericht worden op projecten als:

- Stedelijke infrastructuur, met inbegrip van vervoer, water/afvalwater, energie, enz.
- Cultureel erfgoed, ten behoeve van toerisme of andere duurzame toepassingen
- Herontwikkeling van vervuilde grondgebieden, met inbegrip van sloopwerkzaamheden en bodemsanering
- Kantoorruimten voor kleine en middelgrote ondernemingen, IT en/of O&O-sectoren
- Universiteitsgebouwen, met inbegrip van medische, biotechnologische en andere faciliteiten
- Verbeteringen op het gebied van energie-efficiëntie

Wat is een 'geïntegreerd plan voor duurzame stadsontwikkeling'?

Een geïntegreerd plan voor duurzame stadsontwikkeling omvat een aantal onderling gerelateerde activiteiten die beogen een blijvende verbetering in de economische, fysieke, sociale en ecologische condities in een stad of stadsgebied tot stand te brengen. Het sleutelwoord hierbij is 'integratie': het is de bedoeling dat het beleid, de projecten en de voorstellen in hun onderling verband in overweging worden genomen. Dit betekent dat de synergieën tussen de onderdelen van het plan zodanig moeten zijn dat het plan in zijn totaliteit méér oplevert dan de som van de individuele delen bij afzonderlijke uitvoering hiervan.

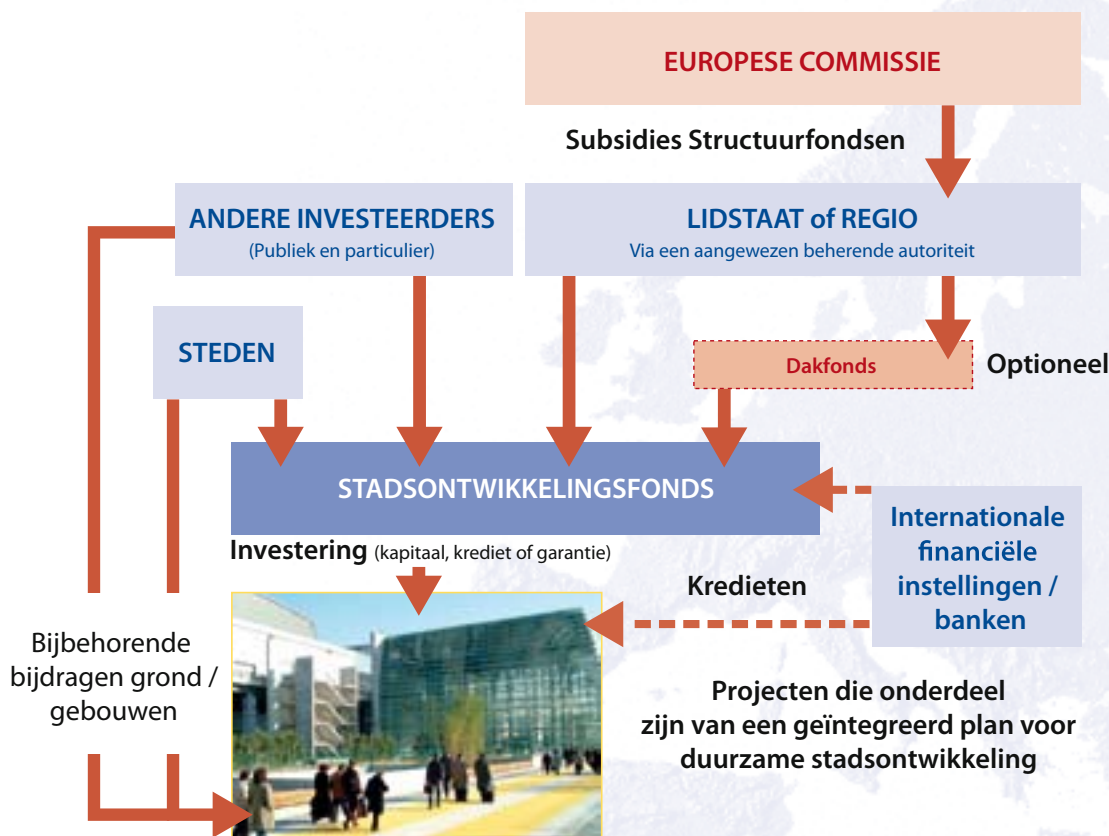
In vele lidstaten bestaan er stadsbrede en op stadsdelen gerichte ontwikkelingsplannen die zijn voorbereid en goedgekeurd op grond van bestaande planningsprotocollen en die aan voornoemde omschrijving zouden kunnen voldoen. Ook niet langs formele weg tot stand gekomen plannen en andere beleidsdocumenten die na publieke raadpleging en evaluatie van de effecten voor de gemeenschap zijn goedgekeurd, kunnen een goede basis vormen voor geïntegreerde stadsontwikkeling.

De EIB heeft de afgelopen vijf jaar bijna 30 miljard euro aan kredieten verstrekt ten behoeve van projecten voor stadsvervoer en stadsvernieuwing en aldus uitgebreid ervaring opgedaan met de voorbereiding en financiering van stadsontwikkelingsprojecten overal in Europa. Nu in de Raad van de Europese Commissie¹ is overeengekomen dat stadsherstel een belangrijk gemeenschappelijk beleidsonderdeel behoort te zijn, versterkt de EIB haar betrokkenheid in deze sector. Indien een projectopdrachtgever hierom verzoekt, zal de EIB derhalve ook de mogelijkheid onderzoeken om haar eigen financieringsmiddelen in te zetten in stadsontwikkelingsprojecten die door JESSICA worden ondersteund.

¹ Tijdens de informele ministeriële conferentie die op 24/25 mei 2007 in Leipzig werd gehouden.

Via welke kanalen zijn JESSICA-middelen beschikbaar?

Wat is een stadsontwikkelingsfonds?

Een stadsontwikkelingsfonds is een fonds waarmee investeringen worden gedaan in publiek-private samenwerkingsverbanden en andere projecten die zijn opgenomen in een geïntegreerd plan voor duurzame stadsontwikkeling. Om in aanmerking te komen voor financiering op basis van JESSICA moet het stadsontwikkelingsfonds onder meer aantoonbaar beschikken over voldoende deskundigheid, een onafhankelijke beheersstructuur, een omvattend bedrijfsplan en begrotingen voor in aanmerking komende projecten alsmede over voldoende financiële ondersteuning. Een stadsontwikkelingsfonds behoeft geen specifieke juridische vorm te bezitten, maar kan een afzonderlijke rechtspersoon zijn of worden opgezet als 'afzonderlijk financieringsblok' binnen een bestaande financiële instelling. In dergelijke gevallen dienen de JESSICA-middelen afzonderlijk te worden verantwoord en duidelijk te worden afgescheiden van de andere middelen van die financiële instelling. Stadsontwikkelingsfondsen kunnen worden opgezet op nationaal, regionaal of plaatselijk/stedelijk niveau, in verband met projecten voor geïntegreerde stadsontwikkeling, geplande projecten en investeerdersbelangen.

Wanneer treedt JESSICA in werking?

Het pakket wettelijke maatregelen voor de Structuurfondsen van de EU voor de programmeringsperiode 2007-2013 vormt het operationele kader voor JESSICA². Momenteel worden de operationele procedures uitgewerkt, die van kracht zullen worden wanneer er met de Europese Commissie formeel overeenstemming is bereikt over de operationele programma's³.

Om in aanmerking te komen voor JESSICA dienen de 'operationele programma's' van de lidstaten een stedelijke agenda te bevatten, met idealiter tevens een verklaring over het gebruik dat zij bij de tenuitvoerlegging van deze agenda eventueel van JESSICA zouden maken. De lidstaten dienen dan te beslissen welk gedeelte van hun Structuurfondsen zij zouden willen inzetten via JESSICA.

JESSICA is geen nieuwe financieringsbron voor lidstaten, maar een nieuwe wijze om de bestaande subsidietoelagen uit hoofde van de Structuurfondsen te gebruiken voor de ondersteuning van stadsontwikkelingsprojecten.

² Deze staan bekend als Verordeningen en omvatten, met betrekking tot JESSICA, de Verordening van de Raad nr. 1083/2006, artikel 36, 44 en 78; Verordening (EG) nr. 1080/2006 van het Europees Parlement en van de Raad, artikel 7 en 8; alsmede Verordening van de Commissie (EG) nr. 1828/2006, artikel 43, 44, 45 en 46.

³ Operationele programma's zijn gedetailleerde strategieën waarover tussen de lidstaten en de Europese Commissie overeenstemming is bereikt en die betrekking hebben op de aanwending van EU-Structuurfondsen en via gekoppelde financiering verkregen bijdragen gedurende de periode 2007-2013.

Wat is een dakfonds?

Een dakfonds is een fonds dat wordt opgezet om investeringen te doen in meer dan een stadsontwikkelingsfonds. Een dakfonds is in het kader van de tenuitvoerlegging van JESSICA niet verplicht, maar kan voor de lidstaten verscheidene voordelen met zich meebrengen:

- De beherende autoriteiten kunnen enkele taken die voor de tenuitvoerlegging van JESSICA noodzakelijk zijn, delegeren aan ter zake kundige professionals. Deze taken kunnen betrekking hebben op de vaststelling van specifieke criteria voor het doen van investeringen in stadsontwikkelingsfondsen, op de beoordeling en aanbeveling van stadsontwikkelingsfondsen die voor investering in aanmerking komen, op de onderhandeling over contractuele regelingen alsmede op het toezicht op en de verslaglegging inzake de resultaten van de stadsontwikkelingsfondsen;
- Lidstaten waar de sector voor stedelijke investeringen minder ontwikkeld is, kunnen al tijdens de oprichtings- en uitwerkingsfase van stadsontwikkelingsfondsen en in aanmerking komende stadsinvesteringprojecten profiteren van JESSICA-financiering; en
- Via dakfondsen kunnen JESSICA-middelen worden gecombineerd met andere publieke en/of particuliere bronnen voor investeringen in stadsontwikkelingsfondsen.

Wat zijn de voordelen van JESSICA?

De voornaamste voordelen zijn:

- **Hergebruik van middelen** – wanneer stadsontwikkelingsfondsen voor in aanmerking komende projectuitgaven gebruik maken van JESSICA-middelen vóór de einddatum van de Structuurfondsprogrammeringsperiode (n+2, dat wil zeggen eind 2015), dan mogen deze fondsen de opbrengsten/inkomsten uit de investering behouden of terugsluizen naar de beherende autoriteiten, zodat ze weer kunnen worden geïnvesteerd in nieuwe projecten voor stadsherstel. Voor lidstaten die de komende programmeringsperiode minder EU-subsidies zullen ontvangen, biedt JESSICA een blijvend alternatief voor de huidige beschikbare middelen.
- **Hefboom** – een belangrijk bijkomend voordeel van JESSICA is het feit dat dit programma de mogelijkheid biedt tot eventuele inschakeling van de particuliere sector, waardoor extra investeringen tot stand kunnen komen en, wellicht nog belangrijker, geprofiteerd kan worden van deskundigheid op het gebied van projectuitvoering en beheer. Investerings vanuit de particuliere sector kunnen in sommige gevallen voldoen aan de voorwaarden voor gekoppelde financiering door de lidstaten⁴. Ondanks het feit dat JESSICA de mogelijkheid biedt tot ‘omzetting’ van ontvangen subsidies in terugvorderbare investeringssteun, kunnen deze niet door de Europese Commissie worden teruggevorderd; daarom mogen ze niet als schuld aan de overheid worden beschouwd.
- **Flexibiliteit** – JESSICA biedt een flexibele benadering, zowel doordat een breder scala aan projectuitgaven in aanmerking komt als doordat JESSICA-middelen beschikbaar kunnen worden gesteld in verschillende vormen: kapitaal, kredieten en/of garanties.
- **Expertise en creativiteit** – de lidstaten, behorende autoriteiten en steden kunnen hun voordeel doen met de expertise van het bankwezen en van de particuliere sector. JESSICA kan bovendien als katalysator fungeren in stadsgebieden, waardoor de investeringsmarkt kan worden verruimd; aldus kan deze financiering een aanvulling vormen op andere initiatieven en financieringsbronnen die al in een lidstaat bestaan. De rol die de particuliere sector in een lidstaat kan vervullen is echter afhankelijk van de aldaar bestaande regelgeving inzake ‘staatssteun’.

⁴ De lidstaten zijn op grond van de Verordeningen verplicht om naast de Structuurfondsen zelf een bijdrage te leveren aan hun operationele programma's. Het percentage 'eigen middelen' kan per lidstaat verschillend zijn.

Hoe is de EIB betrokken bij JESSICA?

Zoals in het bovenstaande reeds vermeld, is JESSICA een gezamenlijk beleidsinitiatief van de Europese Commissie⁵ en de EIB. De EIB is bij JESSICA betrokken via de volgende activiteiten:

- verlening van advies en bijstand aan de nationale, regionale en plaatselijke autoriteiten bij de uitvoering van JESSICA;
- bevordering van stadsontwikkelingsplannen en beste praktijken overal in Europa, en
- vervullen van de rol van dakfonds, op verzoek van lidstaten of beherende autoriteiten.

Bij de tenuitvoerlegging van JESSICA dient rekening te worden gehouden met de bestaande stedelijke, sociale en economische context, evenals met de wettelijke en uitvoerende context op nationaal, regionaal en stedelijk niveau. Hiertoe kan het noodzakelijk zijn voorbereidend onderzoek te verrichten ten behoeve van regio's en steden in de EU, waarbij de bovengenoemde algemene principes met betrekking tot het JESSICA-initiatief dienen te worden meegenomen. De Europese Commissie⁵ zal zich met de EIB (ook de CEB neemt in dit verband

deel en levert een bijdrage), in samenwerking met de lidstaten en beherende autoriteiten, inspannen om te onderzoeken welke behoeften er leven op de diverse niveaus (nationaal, regionaal of stedelijk); dergelijke voorbereidende evaluaties in het kader van JESSICA zullen in 2007 en, zo nodig, in 2008 worden uitgevoerd. De Europese Commissie ondersteunt de financiering van dit onderzoek, dat door de EIB zal worden uitgevoerd.

Contact

Indien u meer vragen over JESSICA heeft, neemt u dan a.u.b. contact op met:

Taskforce JESSICA

Europese Investeringsbank
100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxemburg
☎ +352 43 79 - 83069
☎ +352 43 79 - 63099
✉ jessica@eib.org
www.eib.org/jessica

⁵ Directoraat-generaal Regionaal beleid (DG Regio).

ISBN 978-92-861-0753-5

9 789286 107535